

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 023 21/99-1093
Signatura: vb3ns201

Oblastní pracoviště č. 2
Okresní pracoviště Kladno

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Školské zařízení:	Speciální mateřská škola Slaný, Dražkovická 1246, 274 01
Identifikátor ředitelství:	600 021 645
IZO:	102 650 802
Ředitelka zařízení:	Dagmar Pavlíková
Zřizovatel:	MŠMT ČR, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Kladno, Víta Nejedlého 1575, 272 00 Kladno
Termín inspekce:	12. a 13. ledna 1999
Inspektor:	Jitka Kozáková
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Informační výpis ze sítě škol a školských zařízení, jmenovací dekret ředitelky, povinná dokumentace dle § 45b zákona č. 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, roční plán, plány výchovně-vzdělávací práce, individuální vzdělávací plány dětí, vnitřní řád, pracovní řád, záznamy z jednání pedagogických a pracovních rad, hospitační záznamy, personální dokumentace.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Koncepční záměry, plánování výchovně-vzdělávacího procesu

Speciální mateřská škola má jasně stanoveny cíle z hlediska dlouhodobého rozvoje, jejichž prioritou v oblasti výchovně-vzdělávacího procesu je respektování jedinečnosti každého dítěte s ohledem na jeho specifické možnosti plynoucí ze zdravotního postižení. Z těchto cílů vychází i roční výhled ředitelky a výchovně-vzdělávací plány učitelek, rovněž je jim podřízeno i organizační členění mateřské školy.

Velmi dobrou úroveň vykazují výchovně-vzdělávací plány ve třídě pro děti s více vadami a ve třídě s vadami řeči, ve třídě při nemocnici se vzhledem k častému střídání dětí uplatňuje denní operativní plánování. Realizaci individuálních plánů vyhodnocují učitelky v záznamech vedených o dětech.

Dílčí hodnocení plnění ročního plánu ředitelka provádí v průběhu školního roku, celkové v jeho závěru. Podkladem pro vytyčování cílů pro následující období je analýza dosaženého stavu.

Deklarované koncepční záměry jsou v praxi realizovány, plánování vykazuje dobrou kvalitu a funguje v něm účinná zpětná vazba.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Od 1. ledna 1998 je trojtřídní mateřská škola (třída pro děti s více vadami, s vadami řeči a třída při nemocnici) příspěvkovou organizací MŠMT ČR.

Mateřskou školu řídí od roku 1990 Dagmar Pavlíková, která byla do funkce jmenována na základě výsledků konkurzu. Má dlouholetou pedagogickou praxi a střední odborné vzdělání doplněné studiem speciální pedagogiky, absolvovala kurz pro logopedické asistentky.

Dílčí kompetence zastupující učitelky nejsou vymezeny. Poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada svolávaná podle plánu. Zápisy dokladují, že převládá projednávání personálně organizačních problémů. Pedagogickým otázkám je věnována menší pozornost, která se zaměřuje převážně na hodnocení dětí, na jejichž základě jsou přijímána adekvátní opatření. Závěry s konkrétními termíny a osobní zodpovědností jsou stanoveny. Předmět jednání pracovních porad plní svoji funkci.

Vnitřní režim je rámcový, pouze některé činnosti v něm mají pevně vymezenou dobu, např. speciálně pedagogická práce se skupinou. Specifický režim je ve třídě při nemocnici.

System organizace řízení je vzhledem k velikosti školy a počtu jejích zaměstnanců nenáročný, ale promyšlený a jednoznačný, akceptovaný všemi pracovníci. Upřednostňován je neformální přístup navozující atmosféru tvořivé spolupráce. Zásady provozu jsou uvedeny ve vnitřním a pracovním řádu mateřské školy.

Odborné a pedagogické řízení vychází z jasně stanovených pravidel s výjimkou jednoznačného určení kompetencí zastupující učitelky, vnitroorganizační normy dobře vyhovují potřebám školy.

2.2 Personální struktura

Šestičlenný pedagogický sbor je stabilizovaný, s věkovým průměrem cca 40 let. Jedna učitelka v průběhu tohoto školního roku dosáhne důchodového věku.

Koordinace činností pedagogických a třech provozních pracovníků, které se podílejí na zajištění chodu zařízení, je realizována promyšleně a efektivně.

Od ledna 1999 škola získala pomocného učitele, který touto formou plní civilní vojenskou službu.

Personální struktura umožňuje zajistit bezproblémový chod zařízení.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Kontrolní systém postihuje všechny oblasti života školy. Prioritou je, převážně prostřednictvím hospitací sledovaná, výchovně-vzdělávací oblast. Ve třídách pro děti s více vadami a vadami řeči je vzhledem k organizaci školy využívána i neformální kontrola.

Záznamy z vykonaných hospitačních vstupů jsou do velké míry popisné, v hodnocení je zřejmá nižší náročnost na analýzu metodických a didaktických postupů, závěry a doporučení pro další práci jsou stanoveny. Četnost kontrol dobře vyhovuje potřebám školy. Kontrolní systém postrádá účinnou zpětnou vazbu formou důsledné kontroly plnění uložených opatření.

Pro hodnocení pedagogických i provozních pracovníků jsou stanovena funkční kritéria, při přidělování výše nenárokových složek platu je ředitelka dodržuje.

Hodnotící systém vykazuje dobrou kvalitu, kontrolní je promyšlený s rezervami v analýze zjištěného stavu a funkční zpětné vazbě.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém se řídí osvědčenými pravidly, pracovníci jsou většinou informováni při pedagogických a provozních poradách. Kromě uvedeného oficiálního systému je ředitelka v denním kontaktu se všemi zaměstnanci (s výjimkou učitelky ve třídě při nemocnici). Včasná vzájemná informovanost je zajištěna.

Rodiče jsou informováni většinou třídními učitelkami při předávání dětí a při pravidelných konzultacích s učitelkou zajišťující individuální speciálně pedagogickou péči, resp. logopedickou péči a rozvoj komunikačních dovedností. Obecné informace o provozu a dalších akcích školy jsou zveřejňovány na centrální nástěnce, příp. jsou rodičům sdělovány při třídních schůzkách. Práce dětí jsou vystavovány ve vstupní části objektu, v tzv. galerii na schodech.

Nabídku společných setkání zábavného a kulturního charakteru, kterou chce ředitelka přispět k otevřené atmosféře mezi školou a rodinou, rodiče využívají minimálně. Širší veřejnosti je práce školy prezentována na výstavách výtvarných prací dětí pořádaných městem Slaný.

Velmi dobře funguje systém předávání informací o dětech dalším odborným subjektům - speciálně pedagogickým centřům (dále jen SPC), se kterými škola spolupracuje.

Informační systém je funkční, doložitelný a svědčí o dobré informovanosti všech pracovníků, rodičovské veřejnosti i zainteresovaných odborníků.

5 Vedení povinné dokumentace

Při orientační inspekci byla provedena kontrola povinné dokumentace dle § 45b odst. 1 zákona č. 76/1978 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nedostatky nebyly shledány.

Vedle povinné dokumentace škola vede podrobné záznamy o speciálně pedagogické péči, které poskytuje při konzultacích pracovníkům SPC. Pro konkrétní diagnózu atypické projevy dětí jsou dokumentovány i na videozáznamech a fotografiích, které napomáhají pracovníkům SPC při případné rediagnostice.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s platnou legislativou, účelně a má dobrou administrativní úroveň, používány jsou platné tiskopisy. Další dokumentace vykazuje nadstandardní prvky, které příznivě ovlivňují spolupráci s odborníky SPC.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Ve výchovně-vzdělávacím procesu škola pracuje podle vlastních plánů, které mají formu ucelených projektů a prošly oponentním řízením MŠMT ČR v rámci programu EXTRA v roce 1993. Princip plánování spočívá ve čtyřech základních projektech rozpracovaných do měsíčních celků, dále koncipovaných do týdenní tematických okruhů, v nichž jsou plněny cíle všech výchovných složek. Výchovně-vzdělávací cyklus se odvíjí od estetické výchovy se zřetelem na rozvíjení komunikačních dovedností. V zájmu jednotného působení se na sestavování týdenních plánů spolupodílejí obě třídní učitelky.

Ve třídách pro děti s více vadami a s vadami řeči zajišťuje další speciální pedagog (viz § 4 odst. (1) vyhlášky č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách) individuální logopedickou péči a rozvoj komunikačních dovedností, smyslového vnímání, hrubé a jemné motoriky (s akcentem na grafomotoriku). Pod supervizí klinického logopeda provádí nácvik správné výslovnosti a odstraňování řečových vad.

Děti s vadným držením těla mají možnost navštěvovat kroužek zdravotní tělesné výchovy.

Od druhého pololetí poskytuje škola předškolním dětem cílenou, systematickou přípravu na povinnou školní docházku v rámci skupinové i individuální péče (speciální pedagog).

Škola pracuje podle vlastního, na její podmínky koncipovaného vzdělávacího dokumentu, speciálně pedagogická péče má nadprůměrnou úroveň.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou dostačující, v oblasti mzdového krytí umožňují přidělování i nenárokových složek platu ve výši, která je motivující pro zvyšování kvality práce všech pracovníků. Dostačující jsou rovněž prostředky na zajištění nákladů spojených s provozem školy.

Ve statistickém výkazu pro školní rok 1998/99 byl chybně uveden celoroční průměrný počet dětí ve třídě při nemocnici, neboť do něj byli zahrnuti i někteří mladší žáci školní družiny, která je součástí základní školy při nemocnici. Tím škola získala navíc nevysoké finanční prostředky. Vykazování vyššího průměrného počtu předškolních dětí ve třídě při nemocnici vyplývá z jejího skutečného režimu - mladší žáci se zúčastňují činností mateřské školy. Rovněž vychovatelka školní družiny, dle sdělení učitelky, pracuje i s nejstaršími předškolními dětmi.

Rozvržení pracovní doby pedagogických pracovníků není efektivní. Ve třídě při nemocnici se značná část dopolední pracovní doby učitelky překrývá s medikací dětí a lékařskou vizitou, naproti tomu péče v odpoledních hodinách není zajištěna. Ve třídách pro děti s více vadami a vadami řeči nastupují učitelky v 6:30 hodin současně s učitelkou pro individuální speciální péči, ačkoli většinu dětí přivádějí rodiče v době od 7:30 do 8:30 hodin, někteří i později. Přestože tuto dobu učitelky využívají pro individuální práci, je počet dětí ve třídách nízký.

Vyšší rozsah překrývání služeb učitelek ve třídách než stanoví metodický pokyn k aplikaci nařízení vlády čj. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů a míra výchovné práce ostatních pedagogických pracovníků ve školství, vyplývá

z organizačního členění tříd na skupiny podle stupně postižení dětí. Minimální počet dětí ve skupině je v souladu ustanovením § 3 odst. (1) vyhlášky č. 127/1997 Sb.

V efektivním čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu byly shledány dílčí nedostatky.

8 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti

Jedna třída sídlí v dislokovaném pracovišti v nájemních prostorách nemocnice, další dvě ve vile, kterou má ve vlastnictví město Slaný. Budova je udržovaná, plánované zateplení některých jejích částí a oprava střechy byly již předjednány s jejím vlastníkem.

V patrovém objektu každá třída využívá jedno podlaží. Členité uspořádání nevelkých tříd poskytuje dětem mnoho podnětů pro rozvoj námětových her, motivuje je k tvořivé aplikaci vlastních poznatků a zkušeností. Hračky a pomůcky jsou jim volně dostupné. V rekonstruovaném půdním prostoru je účelně zařízená pracovna speciálního pedagoga.

Šatna v přízemí a sociální zařízení v poschodí jsou společné pro obě třídy, v suterénu se nachází školní kuchyně. Ředitelka má k dispozici dobře vybavenou ředitelnu. Kabinety jsou malé, ale potřebám školy postačují.

Vybavení běžnými a především speciálními pomůckami je nadstandardní. Škola vlastní i PC a kopírovací techniku, která je účelně využívána především pro individuální práci s dětmi. I další technika je zastoupena v hojně míře (televize, videorekordér, magnetofony, videokamera...).

K dispozici je i rozlehlá, dobře udržovaná a vybavená zahrada.

Škola má pro realizaci vzdělávacího programu průměrné prostorové podmínky, vybavení pomůckami je vynikající.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Prostředí mateřské školy respektuje hygienické i estetické požadavky, je čisté, vkusně upravené a didakticky podnětné.

Výchovně-vzdělávací program důsledně respektuje hledisko individuální přiměřenosti a náročnosti. Režim dne je zpracován na konkrétní podmínky školy a s ohledem na psychohygienické požadavky pro děti předškolního věku. Adaptační systém je dobře promyšlený a umožňuje rodičům aktivně se ho zúčastňovat.

V průběhu dne jsou dodržovány doporučené intervaly stravování, je zajištěn pitný režim. Denně jsou zařazována krátká tělesná cvičení a pobyt venku.

Ředitelka rozhodla o výjimce z počtu zapsaných dětí v souladu s § 3 odst. (10) vyhlášky č. 127/1997 Sb. Výrazné zvýšení počtu zařazených dětí je opodstatněné, neboť jejich docházka se vyznačuje značnou dlouhodobou absencí spojenou s hospitalizací nebo lázeňskými pobyty. Vyššímu počtu dětí je dobře přizpůsobena i organizace vzdělávacího procesu. Ve třídě pro děti s více vadami jsou děti rozděleny do dvou skupin, s každou pracuje jedna učitelka.

Doba odpoledního spánku se řídí individuálními potřebami dětí, skupině nespících dětí jsou nabízeny odpočinkové a relaxační činnosti. Těmto požadavkům odpovídá organizace odpoledního režimu.

Psychohygienické podmínky jsou vytvářeny promyšleně.

10 Hodnocení personálních podmínek

Výchovně-vzdělávací činnost zajišťuje v mateřské škole celkem 6 učitelek včetně ředitelky, z toho 5 odborně a pedagogicky způsobilých dle vyhlášky č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Odborné předpoklady pedagogického sboru jsou optimální s akcentem na oblast speciální péče.

V mateřské škole je patrná tvůrčí kolegiální atmosféra.

Odborná způsobilost sboru je pro naplňování vzdělávacího programu a poskytování speciální péče optimální.

11 Plnění učebních osnov

Školou přijatý vzdělávací program je v praxi s drobnými modifikacemi realizován.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Hlavním rysem sledovaných výchovně-vzdělávacích činností bylo zaměření na rozvoj osobnosti dítěte s uspokojováním jeho individuálních potřeb a zachováním optimální zátěže a přiměřených nároků. Pouze v jednom případě učitelka svými nižšími požadavky podcenila možnosti dětí. Pedagogický proces byl veden na základě dobré metodické připravenosti s uplatněním pestré nabídky aktivit.

Učitelky k práci přistupují tvořivě, využívají netradičních metod a didaktických postupů, aplikují v praxi poznatky získané při dalším vzdělávání. Při programově řízených činnostech byly komplexně plněny úkoly výchovných složek, jednotlivé výchovy vzájemně prolínaly. Promyšleně byly využívány pomůcky i další materiál. Všech nabízených činností se děti aktivně účastnily, vzbuzovaly jejich zájem.

Velmi dobrou úroveň měla skupinová speciální péče, zaměřená na osvojení návyku správného dýchání a hospodaření s dechem, rozvíjení smyslového vnímání, rytmizaci a koncentraci pozornosti. Při nácviku spontánního mluvního projevu učitelka využívala i metod tvořivé dramatiky. Rovněž individuální logopedická péče se vyznačovala velmi dobrou metodickou připraveností učitelky.

Individuální hodnocení dětí bylo taktní a podnětné.

Úroveň výchovně-vzdělávací práce je nadprůměrná.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Prioritou výchovného působení je osobnostní rozvoj každého dítěte v rámci jeho aktuálních možností. Učitelky volí přiměřeně náročné výchovné a vzdělávací cíle, respektují individuální tempo i potřebu relaxace. Velký prostor je věnován komunikačním dovednostem, péče o rozvíjení slovní zásoby a samostatné vyjadřování prolíná celým denním režimem. Důraz je rovněž kladen na vytváření a upevňování mravních a společenských návyků dětí i osvojení pracovních a sebeobslužných stereotypů. U všech učitelek byla zřejmá důslednost a volba adekvátních prostředků a metod.

Rozdíl v úrovni vědomostí, osvojených dovedností i návyků, verbální i neverbální komunikace většinou vyplývá z míry a druhu postižení. Hodnocení dětí (speciální pedagog, logoped, zprávy SPC) i jejich chování během inspekční činnosti dokladují, že učitelky dosahují v pedagogickém procesu velmi dobrých výsledků.

Pedagogické pracovnice vytvářejí pro osobnostní rozvoj dětí velmi dobré podmínky.

14 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Odborný růst pedagogických pracovníků je zajišťován účastí na odborných seminářích pořádaných akreditovanými vzdělávacími centry a samostudiem. Výběr odborných publikací a seminářů velmi dobře koresponduje se specifickými úkoly i koncepcí školy. Ředitelka vypracovala individuální plány dalšího vzdělávání. Jedna učitelka si rozšiřuje vzdělání formou magisterského studia speciální pedagogiky. Nové poznatky a podněty jsou tvořivě přenášeny do praxe.

Pro sebevzdělávání pedagogických pracovníků jsou vytvářeny příznivé podmínky. Pozitivem je vysoký zájem všech učitelek o rozšíření odborných znalostí především z oblasti moderních speciálně pedagogických metod.

Péče o odborný růst a míra účasti na vzdělávacích akcích vykazují nadprůměrnou úroveň.

15 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství je ve škole zavedeno jako systém, spočívá především v pravidelných společných konzultacích rodičů a speciálního pedagoga pro oblast individuální péče. S rodiči je řešena i problematika odkladů povinné školní docházky, běžně jsou konzultovány školní výsledky dětí. Škola zprostředkovává odbornou poradenskou péči pedagogicko-psychologické poradny, klinického logopeda a speciálně-pedagogických center.

Ředitelka usiluje o systematickou spolupráci se SPC. Sama ji ale v některých případech hodnotí jako málo pružnou a účinnou i přesto, že pracovníkům SPC škola poskytuje dostatek podkladové dokumentace. Naléhavou potřebu intenzivnější spolupráce pociťuje především u dětí s těžkou smyslovou vadou v kombinaci s mentálním postižením, popř. autismem.

Systém poradenské péče je funkční, spolupráce s odborníky některých speciálně-pedagogických center nedosahuje takové úrovně, kterou škola potřebuje.

16 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně-vzdělávací činnost

Škola pořádá řadu aktivit, mnohé z nich se již staly tradicí (Vánoce a Velikonoce v mateřské škole, zahradní slavnost...). Téměř každoročně děti navštěvují plavecký výcvik, mají divadelní předplatné, pravidelně jednou za měsíc shlédnou představení v loutkovém divadle. Všechny akce jsou otevřené i rodičům.

K nabídce zájmových aktivit patří i kroužek hry na flétnu.

Nabídka dalších aktivit školy je nadstandardní.

ZÁVĚRY

Řízení školy je koncepční, plánování a organizační struktura vykazují spíše nadprůměrnou úroveň. V kontrolním systému byly shledány rezervy v analýze zjištěného stavu a účinné zpětné vazbě, hodnotící systém je funkční a dostatečně motivující. Škola má vlastní vzdělávací program, který v praxi realizuje.

Informační systém naznačuje dobrou informovanost pracovníků, rodičů i zainteresovaných odborníků.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s platnou legislativou.

Efektivní čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vykazuje dílčí nedostatky v rozložení pracovní doby učitelek a v uvedení vyššího průměrného počtu dětí zařazených ve třídě při nemocnici ve výkazu o speciální mateřské škole.

Pro kvalitní naplňování vzdělávacího programu má škola velmi dobré materiálně-technické, psychohygienické i personální podmínky. Dalšímu odbornému růstu je věnována velká pozornost.

Výchovně-vzdělávací práce, podmínky pro osobnostní rozvoj dětí a výchovné poradenství mají nadprůměrnou úroveň.

Široká nabídka dalších aktivit je otevřená i rodičovské veřejnosti.

Doporučení ředitele školy:

- jednoznačně vymežit kompetence zastupující učitelky
- zefektivnit využití pracovní doby učitelek

Doporučení školskému úřadu

- pro efektivnější čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu zvážit sloučení třídy mateřské školy při nemocnici a oddělení školní družiny základní školy při nemocnici pod jedno ředitelství

odůvodnění:

- nízký počet dětí ve třídě mateřské školy
- předškolní děti jsou k hospitalizaci stále častěji přijímány v doprovodu matky
- učitelka mateřské školy i vychovatelka školní družiny pracují jak s předškolními, tak se školními dětmi

Podpis inspektorky:

Jitka Kozáková v.r.

V Kladně dne 22. ledna 1999

Přílohy: 0

Inspekční zprávu jsem převzala dne 29. 1. 1999

razítko

Podpis ředitelky školského zařízení

Dagmar Pavlíková v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: MŠMT ČR	12. 2. 1999	023 53/99-1093
Školský úřad: Kladno	12. 2. 1999	023 52/99-1093

Připomínky ředitelky školského zařízení

Datum	Čj. ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly vzneseny.